

[Helge Larsen.]
 klimaet i den kommende tid, og så føjer jeg til ganske uden fortolkning som en konstatering af et foreliggende faktum, at dermed er også grunden taget bort under mangt et usagligt angreb mod det radikale venstre for dets deltagelse i regeringssamarbejdet.

Hovedformålet med det storpolitiske forlig i maj-juni var at genskabe balance i dansk økonomi gennem forbrugsneddæmpning, gennem nedskæring af bygge- og anlægsvirksomhed, gennem øget opsparing og gennem en fast ramme for indeværende års statsudgifter. Der er allerede kommet nogen tvivl til orde om, at det måske ikke er nok. Jeg tror, at man skal være forsigtig med sådanne vurderinger på dette tidspunkt, hvor de fulde virkninger af de finanspolitiske indgreb endnu ikke er slået igennem. Da vi gik til at lægge omsætningsafgiften i engrosledet i stedet for detaileddet, var vi ganske klar over, at virkningerne ville komme senere, ikke før hen på efteråret. Det ligger i engrosledsafgiftens virkemåde, at den slår senere igennem end detailedsafgiften, der virker omgående på forbruget. Vi vil i de kommende måneder se en meget kraftig pengeopsugning, og først når virkningerne af den mærkes sammen med virkningerne af udgiftsstoppet og den nedskårne anlægsaktivitet, vil den endelige vurdering kunne ske på et fuldt realistisk grundlag. Måske det vil være muligt for den højtærede økonomiminister allerede tidligere at give en vurdering af, hvorledes situationen udvikler sig, men givet er det, at først mod årets slutning, når finanslovsforslaget og den økonomiske årsoversigt foreligger, har vi det fulde realistiske grundlag for at kunne vurdere udviklingen.

Et af de mål, vi skulle nå frem til, var at skabe mulighed for en omkostningssænkning gennem en lavere rente, men foreløbig må vi som følge af den ret sene virkning af engrosledsomsen forudse en kreditstramning, der vel kan blive af et sådant omfang, at det kan blive nødvendigt at søge likviditeten lempet. Fra erhvervsside har man nævnt muligheden for optagelse af udenlandske lån. Skal vi overveje at gå den vej, må det imidlertid ske under en sådan form, at der ikke sker nogen forbrugsudvidelse; men anvendes lånene f. eks. udelukkende til indkøb af ma-

skiner, der kan øge produktiviteten, er det vel en mulighed, der bør kunne overvejes før eller senere. I samme udstrækning, som der derigennem kan ske fremme af rationalisering og mekanisering, frigøres arbejdskraft, der kan øge produktionen på andre områder. I sommer oplevede vi flere gange, at der blev krævet kompensation for omsætningsafgiften. Nu er forholdet det, at der ved omsætningsafgiftens gennemførelse blev givet kompensation til familier med børn og til de socialt svagt stillede i samfundet, og det skulle der gives. Men over for andre må det være berettiget at minde om, at omsætningsafgiften netop havde til formål at dæmpe forbruget ned og senere at muliggøre en lettelse i indkomstskatterne. Man kan derfor ikke kræve en kompensation, der gør forbrugsbegrænsningen illusorisk. Vi må alle tage vor del af byrden ved at afbalancere økonomien. Gør vi ikke det, bliver resultatet, at nogle relativt få må tage byrden i form af arbejdsløshed, og det har intet at gøre med den solidaritet, der i et demokratisk samfund bør være mellem alle borgere. Når omsætningsafgiften skal neddæmpe forbruget, må man også kunne kræve, at ingen tjener på den. Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger om dette spørgsmål i dag. Vi vil i næste uge diskutere den højtærede handelsminister forslag om indseende med priser, men jeg vil gerne føje til, at det også vil være rigtigt at henstille til erhvervslivet at holde igen med avancer og udbytter. En sådan tilbageholdenhed, der kan ske gennem større konsolidering fremfor udbetaling af udbytte, vil kunne medvirke til, at saneringsbestrebelseerne lykkes. Det mådehold og den tilbageholdenhed, der skal udvises i indkomstkravene, hvis vi skal undgå nye vanskeligheder, vil blive styret gennem mådehold i udbytter og avancer, og har ikke enhver virksomhed brug for med henblik på en øget konkurrence i fællesmarkedet at konsolidere sig yderligere?

Der lød i den højtærede statsministers åbningsstale en velbegrundet opfordring til at vise mådehold i kravene om indkomstforøgelser, og mit parti slutter helt op bag denne opfordring. Vi ønsker ikke, som det skete i 1961, en indkomstforøgelse, der går ud over det, produktionen kan bære. Vi ved, hvad det medfører af risiko for valutatab,